

PRONÁSLEDOVÁNÍ ODCHÁZEJÍCÍHO NEPŘÍTELE V ÚTOČNÉ OPERACI

V bojové činnosti vojsk při rozvíjení útočné operace bude mít důležitý význam pronásledování odcházejícího nepřítele. V souladu s ustanovením článku 92 Všeob-R-1 je třeba považovat pronásledování za způsob útoku na odcházejícího nepřítele.

V podmínkách použití jaderných zbraní může pronásledování vzniknout jak při zahájení, tak i při rozvíjení operace na několika směrech, dokonce i v celém frontovém pásmu.

Zničení nepřítele na přední obranné čáře a zvláště pak na mezilehlých obranných čarách, hluboké proniknutí našich vojsk do jeho týlu, vývoj boje s nepřátelskými zálohami nebo výsledek střetného sražení v jeho neprospěch — to vše může nepřítele přinutit k zahájení odchodu na jednotlivých směrech nebo i v celém pásmu armády. Nepřátelská vojska budou odcházet nejčastěji pro velké ztráty způsobené jadernými údery a někdy i záměrně, např. při vedení boje na zdrženou.

Je nutné počítat s tím, že nepřítel bude přijímat opatření k tomu, aby svá vojska organizovaně odvedl na připravené výhodné čáry v hloubce (s využitím přírodních překážek), získal čas k přesunu záloh, aby mohly organizovaně zahájit bojovou činnost.

Bude-li nepřítel našimi vojsky donucen k odchodu, je třeba brát v úvahu i to, že jeho odpor nebude tak intenzivní jako v případě, když sám zahájí odchod.

V průběhu Velké vlastenecké války vznikalo pronásledování německých fašistických vojsk obvykle v situaci, kdy v důsledku značných ztrát v taktické hloubce byla nucena zahájit odchod na jednu z mezilehlých čar. V takové situaci sovětská vojska okamžitě přecházela k pronásledování se snahou nepřipustit organizovaný odchod vojsk nepřítele, obklíčit a zničit je do dcby, než se jim podaří vyjít na novou obrannou čáru a spojit se s přicházejícími zálohami z hloubky.

Vyjít nepřítele z boje a jeho odchodu mohou za použití jaderných zbraní předcházet jaderné údery na nejsilnější uskupení frontu (armády) s využitím

(za příznivých meteorologických podmínek) pozemních výbuchů ke zdržení našich vojsk. Rovněž je nutné mít na zřeteli i možnosti uskutečnění nepřátelských protiúderů na jednotlivých směrech proti našim pronásledujícím vojskům.

Cílem pronásledování může být dokončení rozdrčení odcházejícího nepřítele a zabránění mu v organizovaném přechodu do obrany na výhodných čarách v hloubce. Platí zde zásada — nedovolit, aby se jeho vojska odpoutala od útočníka. Hlavní síly odcházejícího nepřítele je zapotřebí smělou a rozhodnou činností našich vojsk oddělit od přicházejících záloh i výhodných obranných čar v týlu, rozčlenit je a zničit. Přitom důležitou úlohu budou mít operační manévrovací skupiny, vzdušné výsadky, úderné výsadkové útvary a jednotky. Jejich činnost by měla být zejména zaměřena na ovládnutí a udržení soutěsek, mostů, přepravišť, komunikačních uzlů a jiných důležitých objektů na odchodových cestách nepřítele.

Vojska musí být vždy v neustálé pohotovosti k pronásledování odcházejícího nepřítele a vlastní pronásledování uskutečňovat ve vysokém tempu s cílem definitivně zničit nepřítele dříve, než dosáhne určené čáry.

Pronásledování může být čelní, souběžné a kombinované (spojení souběžného a čelního). Přechod k pronásledování v průběhu útočné operace vševojskové armády — viz **obr.**

Hlavním způsobem útočné činnosti na odcházejícího nepřítele je souběžné pronásledování s obejítím boků a přehrazením cest odchodu. Tento způsob je výhodné spojit s čelním pronásledováním, pro které se vyčleňuje jenom část sil, zatím co hlavní síly jsou využívány k souběžnému pronásledování. V operačním rozsahu bude nejpravděpodobnější souběžné pronásledování spojované s čelním. Vojska, která pronásledují nepřítele čelně, musí svou rozhodnou činností srážet jeho krycí jednotky, pronikat k hlavním nepřátelským silám, nedovolit jim odpoutat se a přejít do obrany na mezilehlých čarách.

Plnění tohoto úkolu musí být prováděno nepřetržitě, ve dne i v noci, za jakéhokoli počasí, na široké frontě, s využitím trhlin a mezer v operační sestavě nepřítele, co největšího počtu komunikací vedoucích souběžně se směrem odchodu nepřítele i pomocných cest a dokonce pronásledování nepřítele je nutné vést i mimo cesty a s plným vypětím sil.

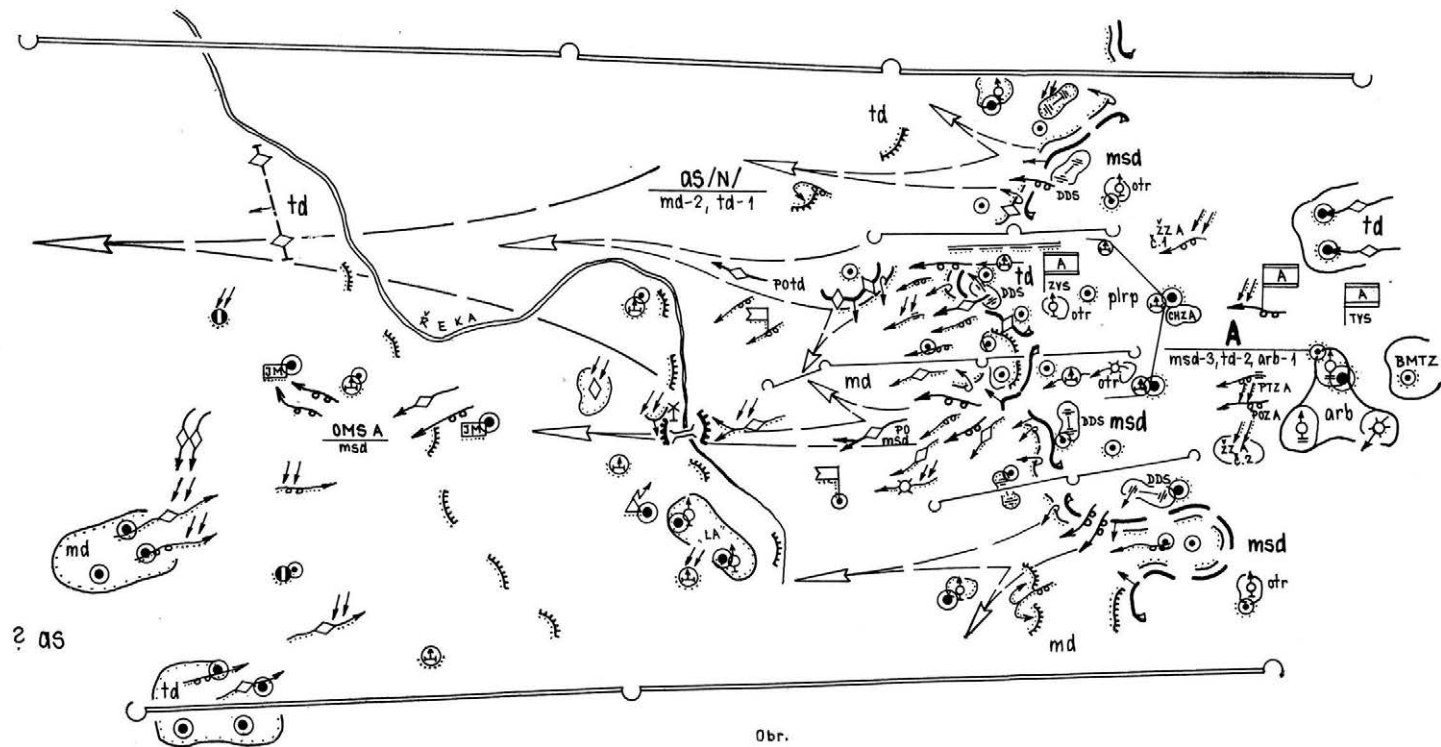
Tento způsob útoku může vzniknout v průběhu plnění jak bližšího, tak i dalšího úkolu armády i frontu.

Přitom ve všech případech při zjištění příprav nepřítele k odchodu nebo při jeho zahájení vojska okamžitě přecházejí k pronásledování s rozhodným úsilím nedovolit nepříteli odvést hlavní síly. S tímto cílem jsou především vedeny úder letectva, raketového vojska a dělostřelectva.

Přípravu nepřítele k odchodu je možné zjistit podle těchto **příznaků**:

- přesun skladů a materiálních zásob do týlu,
- budování obranných čar v hloubce a jejich zaujímání vojsky,
- příprava ke zničení nebo zahájení ničení různých důležitých objektů a cest, vzletových a přistávacích drah na letištích,
- přesuny míst velení,
- aktivizace bojové činnosti nepřítele na jednotlivých směrech a další.

Proto jak před zahájením odchodu nepřítele, tak i při jeho pronásledování bude mít důležitý význam **průzkum** všeho druhu, jehož úsilí je nutné zaměřit na zjištění:

- přípravy, zahájení a směrů odchodu hlavních sil nepřítele,
- pravděpodobného zámyslu činnosti nepřítele,
- směrů přesunu a nových prostorů rozvíjení raketových útvarů,
- složení a charakteru činnosti zadních vojáků,
- existence mezilehlých obranných čar, charakteru jejich ženijního vybavení, předpokládaného uskupení vojsk nepřítele na těchto čarách,
- konečné čáry odchodu,
- charakteristiky a druhu zátarasů na směrech útoku našich vojsk,
- prostorů uložení jaderných min,
- existence, složení, prostorů soustředění a směrů přesunu záloh, předpokládaného charakteru jejich činnosti,
- prostorů a charakteru pásem zamořených radioaktivními a otravnými látkami, prostorů rozrušení, zátarasů a záplav na směrech pronásledování.

Velitel armády a frontu hodnotí tyto údaje při přijetí **rozhodnutí**, ve kterém kromě obvyklých otázek stanoví:

- cíl a způsoby činnosti ke zmaření odchodu nepřítele a organizaci zničení jeho odcházejících vojsk,
- složení uskupení, sil a prostředků vyčleněných ke zničení krycích svazků (útvarů) a zadních vojáků, k pronásledování hlavních sil, k průlomům mezilehlých obranných čar a konečné obranné čáry,
- organizaci pronásledování odcházejících uskupení vojsk nepřítele na různých směrech,
- úkoly raketovému vojsku a dělostřelectvu, frontovému i vojskovému letectvu ke zničení nově zjištěných jaderných prostředků nepřítele, přisunujících se záloh, k narušení přepravišť a komunikačních uzlů,
- úkoly operačním manévrovacím skupinám, vzdušným výsádkám a úderným výsádkovým svazkům, útvarům a jednotkám k přehrazení cest odchodu nepřítele,
- způsob překonávání zátarasů a závalů, které zřídila odcházející vojska nepřítele.

V **zámyslu** obvykle určuje: směr (směry) a způsob pronásledování, pořadí rozdrčení hlavního uskupení nepřítele, který se snaží odejít na novou čáru, objekty, jež budou ničeny jadernými a konvenčními zbraněmi a způsob jejich použití, uspořádání operační sestavy pro pronásledování.

Jakmile se velitel rozhodne, vydá nebo upřesní **úkoly** průzkumu, armádě (svazkům) prvního sledu, raketovému vojsku, letectvu a vojsku PVO k přechodu k pronásledování, k organizaci pevného velení vojskům s přihlédnutím k jejich možné činnosti na jednotlivých směrech a organizuje součinnost.

Je třeba, abychom si uvědomili, že jsou určité zásady, které podmiňují úspěšnost pronásledování, aktivní činnost a udržení nepřetržitého dotyku s nepřítelem.

Pronásledování může být **zahájeno** na rozkaz velitele armády (frontu) nebo na základě iniciativy velitelů, kteří zjistili odchod nepřítele. Jakmile vojska zjistí jeho odchod, ihned zahajují pronásledování a vedou je zpravidla podle samostatného rozhodnutí svých velitelů, aniž by vyčkávala rozkazů nadřízených, v takovém uskupení, v jakém vedla boj do zjištění odchodu nepřítele. O přechodu k pronásledování podávají velitelé okamžitě hlášení nadřízenému.

Jestliže v armádě jeden ze svazků (ve frontu jedna z armád) zahájil pronásledování, přijímá velitel armády (frontu) všechna opatření k tomu, aby

zabezpečil jeho úspěch na směru daného svazku či armády a současně vytvořil podmínky pro přechod vojsk k pronásledování na dalších směrech.

Velitel armády (frontu) při zahájení pronásledování usměrňuje úsilí vojsk především na oddělení hlavních sil nepřítele od jeho přicházejících záloh i od výhodných obranných čar v týlu a na následující rozčlenění nepřítele a jeho zničení po částech.

V průběhu pronásledování jsou ze sestavy divizí prvního sledu vyčleňovány předsunuté a přepadové odřady a ze sestavy armády operační manévrovací skupiny.

Předsunuté a přepadové odřady, vysílané z hlavních sil, předstihují nepřítele v dosažení určených objektů, samostatně nebo v součinnosti se vzdušnými výsadbami nebo údernými výsadečnými útvary a jednotkami se jich zmocňují, ničí nepřátelské prostředky jaderného a chemického napadení a napomáhají hlavním silám útvarů, svazků obkličovat a ničit odcházejícího nepřítele.

Svazky prvního sledu ničí po částech vojska přikrytí a zadní voje, postupují v bojové nebo předbojové sestavě, vycházejí do boku a týlu nepřítele, přehrazují komunikace přesunu jeho hlavních sil a dokončují jejich zničení. K ničení nepřátelských vojsk, která zůstala v týlu a na bocích našich pronásledujících svazků, je možné použít část divizí druhého sledu a zálohy.

Jaderné údery jsou vedeny na prostředky jaderného a chemického napadení, vojska nahromaděná při přesunech, v soutěskách, křižovatkách, komunikačních uzlech, přepravištích přes vodní překážky, odchodových cestách nepřítele a na další důležité objekty, pokud se jich nemohou zmocnit nebo je využít vlastní vojska. Kromě toho budou vedeny údery na nepřátelská letiště i zálohy s cílem omezovat jejich manévr a přesun z hloubky. Při jaderných úderech jsou používány zpravidla vzdušné výbuchy.

K předejití nepřítele v obsazení důležitých komunikačních uzlů, přeprav a dalších významných objektů na směrech jeho odchodu a rovněž k nenadálým úderům na odcházející proudy, k narušení velení nepřátelským vojskům a dezorganizaci práce jeho týlu je vhodné ve značné míře, kromě výsadek, využívat činnosti **operačních manévrovacích skupin**. Tyto skupiny, které jsou odpoutány od hlavních sil armád i frontu, pronikají do operační hloubky, mohou rozčlenit uskupení vojsk nepřítele, izolovat jeho operační zálohy od odcházejících prvních sledů, ničit raketové a letecké základny a tak napomáhat úderným uskupením v ničení odcházejících vojsk.

V případě, že se nepříteli podaří (vedením jaderných úderů a vytvořením pásem radioaktivního zamoření, záplav i rozrušením prostorů) zadržet na jednotlivých směrech pronásledující vojska, je nutné rychle přeskupit síly a prostředky a současně na nových směrech zasadit do sražení zálohy armád a frontu s cílem rychle vyjít do boku a týlu hlavního uskupení odcházejícího nepřítele.

Raketové vojsko, dělostřelectvo a letectvo ničí a umlčuje prostředky jaderného a chemického napadení, dělostřelectvo, tanky a protitankové prostředky krycích útvarů, zaminovává na dálku terén na odchodových cestách nepřítele, brání odchodu jeho hlavních sil, ničí přisunované zálohy, brání jim organizovaně zaujímat obranu na mezilehlých čarách a podporují činnost předsunutých i přepadových odřadů a hlavních sil.

Hlavní úsilí **vojska protivzdušné obrany a stíhacího letectva** je zapotřebí soustředit na obranu před vzdušnými údery těch uskupení, která mají při pro-

následování největší úspěch a vycházejí nebo již vyšla na směry odchodu nepřítele.

Ženíjní vojsko své hlavní úsilí musí soustředit na ženíjní zabezpečení činnosti svazků a útvarů, které vyšly do boků a týlu nepřítele, vybudování záatarasů na jejich bocích a směrech pravděpodobných protiúderů nepřítele, zřízení zátarasů na osách pronásledování, odminování obsazených letišť a rovněž i na ženíjní opatření k odstranění následků jaderného a chemického napadení.

Chemické vojsko vede radiační a chemický průzkum na směrech činnosti pronásledujících uskupení vojsk, odmožuje průchody v chemických zátarasech, účastní se opatření k jejich ochraně proti zbraním hromadného ničení a odstranění následků jaderných a chemických úderů nepřítele.

Úspěch při pronásledování bude v mnohém záviset na včasném **týlovém zabezpečení** pronásledujících vojsk, zejména pohonnými hmotami a municí, ale i na **technickém, speciálním technickém a zdravotnickém zabezpečení**. Je třeba, aby se svazky, útvary a jednotky těchto druhů zabezpečení při přechodu k pronásledování přemísťovaly hned za čelními svazky a útvary. Bude-li pronásledování vedeno ve vysokém tempu, je možné přesun materiálu, zejména munice a pohonných hmot a odsun raněných i nemocných uskutečňovat vzduchem.

Těsná **součinnost** vojsk, která pronásledují nepřítele, se vzdušnými výsadbami, údernými výsadečnými svazky a útvary, s operačními manévrovacími skupinami, bude napomáhat zničení odcházejícího nepřítele a dosažení cílů operace v krátkých lhůtách.

Zvláštností **velení** vojskům, kromě přiblížení míst velení k čelním útvarům, bude při pronásledování poměrně značná samostatnost v činnosti uskupení vojsk a stanovení úkolů na delší časové období a rovněž i pečlivá organizace pořádkové služby a spojení na osách přesunu. Za pronásledování se často bude používat vzdušné místo velení.

S pronásledováním je třeba v soudobé dynamické operaci počítat a vždy mít na paměti, že podmínky jeho úspěchu budou spočívat především ve včasnosti zjištění zahájení a směrů odchodu nepřítele, rychlosti přechodu k pronásledování, aktivní činnosti našich vojsk, udržení nepřetržitého dotyku s nepřítelem a v jeho zničení.